

A-Kruunun podcast – vieraana Niko Paunonen

”Se että olis aina hyvä opiskella vähän sen asunnon ikäänkuin tekniikkaa, vaikka se ei sinänsä ihmistä kiinnostaiskaan, mutta että se tekniikka ja toimintaperiaatteet olis hyvä ymmärtää ainakin. Ja tänä päivänähän jaetaan hyvin paljon materiaalia valmiisiin, uusiin asuntoihin, joka valitettavasti monella asukalla jää selaamatta edes läpi.”

Asumisen laatu -podcast keskittyy nimensä mukaisesti asumisen laatuun monelta näkökulmalta. Haastateltavina on alan asiantuntijoita laidasta laitaan ja pyrimme kaikkien kanssa löytämään näkökulmia, jotka eivät välttämättä muuten pääse esiin.

Minä olen toimittaja Päivi Ruuskanen ja juonnan tämän podcastin, jonka meille tarjoaa A-Kruunu Oy, valtion erityistehtäväyhtiö, joka rakennuttaa kohtuuhintaisia ARA-vuokra-asuntoja.

Katsomme tällä kerralla asumisen laatua rakentajan silmin. Vieraanani on Rakennuspetäjä Oy:n vastaava työnjohtaja, rakennusinsinööri Niko Paunonen. Hänen viimeisin työmaansa oli Tuusulan asuntomessualueen kupeeseen tänä syksynä valmistunut A-Kruunun vuokratalo. Sitä aiemmat työmaat ovat nekin olleet ARA-tuotantoa Vantaalla ja Espoossa.

-Tervetuloa Niko!

Kiitos

- Käsitellään ensi rakentamisen laatua.
- Kerro, mitä sinun mielestäsi rakentamisen laatu pitää sisällään?

No kaikkihan lähtee siitä, mun näkökulmasta että on ammattimainen rakennuttaja, tai tässä tapauksessa tilaaja jolla vaikka sitten on rakennuttajakonsultti, joka sitten laatii toteutuskelpoiset suunnitelmat. Tietenkin suunnittelussa, se että käytetään hyväksi havaittuja työtoteutustapoja ja materiaaleja ja rakenteita, vähemmässä määrin mitään sellaisia kikkailuja ja kokeiluja. Sitten tietenkin oma rooli – tai edustamani yrityksen rooli - että on ammattimainen urakoitsija ja toteuttaja joka sitten osaa suunnitella ja toteuttaa ja aikatauluttaa ne työvaiheet silleen, että hommat tulee laadukkaasti tehtyä.

- Tuossako on se syy, miksi nimenomaan suunnitelmilla on tärkeä rooli?

Käytännössä kyllä. Kyllä se vähentää silloin niinkuin meidän arpomista siellä työmaalla ja voidaan keskittyä siihen niinkuin varsinaiseen työhön, eikä tarvitse arpoa, mitä niissä suunnitelmissa on ajateltu.

- Miten arvioisit tänä päivänä, että kuinka hyvin laadukkaat suunnitelmat pitää paikkansa, eli löytyykö tilaajilta hyviä suunnittelijoita ja hyviä suunnitelmia?

Löytyy, ja ei löydy. Siinä on suuria eroja, elikä yleensä silloin jos on kokeneita suunnittelijoita, niin saadaan tietenkin hyviä suunnitelmia. Mutta paljon on myöskin kokemattomia, joiden kanssa on sitten hiukan vaikeampi toimia.

- Liittykö se jotenkin näihin kikkailuelementteihin?

Ehkä niihinkin, kyllä.

- Ja kokeneemmalla on enemmän kokemusta siitä, että ne ei välttämättä oo rakentamisen laadun kanssa parhaita mahdollisia tekijöitä, näinkö se on?

Ehkä näin, kyllä. Ja ehkä semmoista suoraviivaisempaa ja selkeämpää on sitten kokeneimmilla suunnittelijoilla.

- Mediaa seuratessa saa helposti kuvan, että rakentamisen laatu on aivan luokatonta Suomessa. Mitä mieltä olet, onko median antama kuva oikea?

Ei missään nimessä. Kyllä julkisuuteen tulevat ongelmakohteet, kyllähän ne koskee vaan murto-osaa asuntotuotannosta, mitä Suomessa tehdään. Kyllä mä näkisin että pääasiassa laadukasta tuotantoa.

- Miten se on rakentajan näkövinkkelistä nämä raflaavat mediajutut, miltä ne tuntuu? Kyllä ne tuskastuttaa, koska yleensä niissä on hirveesti asiavirheitä, ja siellä ei niinku...no ehkä ammattilainen osaa lukea rivien välistä mistä on kyse, mutta sitä ei aina osata tuoda esiin oikealla lailla ja silloin tietenkin "maallikolle" jää ehkä väärä kuva siitä, minkälaisista ongelmista on kyse.

- Niin, se on harmillista, että tosiaankin toimittajalle usein se huono uutinen on hyvä uutinen, sieltähän ne juontaa.
- Mitkä tekijät sun mielestä ovat sitten rakentamisen todellisia laatuun vaikuttavia ongelmia tänä päivänä ja miten niitä voitaisiin ratkaista?

No palaisin tässä taas siihen suunnittelupuoleen, että silloin jos lähdetään keskeneräisillä suunnitelmilla toteuttamaan, niin yleensä ongelmia on tiedossa. Mitä valmiimmat suunnitelmat, niin sen helpompi on toteuttaa kohde laadukkaasti.

- Entä sitten ne rakentamisen todelliset laatuun vaikuttavat ongelmat ihan konkreettisesti. Minkälaisia ne tänä päivänä on?

Varmaankin näitä samoja asioita, mitä jo tuossa mainitsin, että aikatauluasiat on yksi iso ongelma. Selkeänä laatuvirheenä tulee kosteusongelmia, se on nyt tietenkin tänä päivänä paljon tapetilla. Että tämmöiset niinkuin ulkonäölliset asiat on on pieniä asioita siinä kohtaa.

- Mistä ne usein johtuu nämä kosteusongelmat?

Siitä että ehkä käytetään vähän vääränlaisia ratkaisuja ja suurin syy varmasti siinä, että siellä työmaalla ei valvota sitä toteutusta.

- Eli valvontaa pitäisi lisätä?

Kyllä

- Millä tavalla rakentajat itse pystyvät edistämään työmaalla rakentamisen laatua?

Ihan lähtökohtaisesti se, että ne työvaiheet suunnitellaan hyvin ja huomimoidaan aikataulut, sellaiset realistiset aikataulut ja varsinkin olosuhteet, missä ne työt toteutetaan. Ja sitten työnjohto valvoo riittävästi sitä toteutusta, ja siinä isona asiana se, että sitä työtä valvotaan siellä paikan päällä, eikä siellä työmaatoimistossa. Vaan että työnjohto on fyysisesti vahtimassa sitä tekemistä, niin silloin siellä heti käy ilmi ne mahdolliset ongelmat, mitkä on tulossa.

- Sä varmaan itse käyt työmaalla ihan valvomassa, jalkaudut sinne työmaalle?

Kyllä joo, mulla tietenkin puolet työajasta kuluu niinkuin tavallaan toimistotyöhön, mutta puolet pyrin olemaan työmaalla seuraamassa tilannetta.

- Miten sä oot itse todennut, että joskus on varmaan ollut työmaalla tilanteita, ettet ole ehtinyt olemaan niin paljon, niin miten se näkyy siellä työmaalla sitten?

Kyllä se näkyy siinä, että kun rupee tulemaan virheiltä, niin ne alkaa toistua. Virheitähän tapahtuu kaikille, mutta se että saadaanko katkaistua se toistuvuus siinä, siinä se ehkä näkyy ensimmäisenä.

- Miten sitten, onko teillä työmailla riittävästi aikaa? Sehän korostuu todellakin tässä kosteusasiassakin, niin onko teillä aikaa riittävästi tehdä kohteita?

Näkisin, että on. Tietenkin tänä päivänä puhutaan hirveästi aikataulujen kireydestä, ja että ne on aivan täysin epärealistisia, mutta ei se ihan niinkään ole. Kyllä kun siihen keskitytään, että siinä aikataulussa pysytään, niin kaikki on tehtävissä.

- Kiteytyy jotenkin, mainitsit tuossa jo rakentajien ammattitaidon, niin siihen se kaikki kytkeytyy..

Kyllä

- Millä keinoin sun mielestä siten tilaaja voi edistää rakentamisen laatua? Mainitsitkin jo suunnittelun, hyvän suunnittelun, mutta onko vielä jotain muuta mitä voisi olla?

No, se tietenkin että tilaajalla on ammattimainen organisaatio, silläkin, siinä rakennuttamisessa, ja että valvoja on ammattilainen ja muutkin konsultit, mitkä siinä projektin ympärillä hääää.

- Paljon puhutaan siitä - palaan vielä rakentajien rooliin - paljon puhutaan tänä päivänä siitä, että hankkeita toteutetaan aliurakoitsijoilla paljon, mikä rooli tällä on rakentamisen laadussa?

Jos mediaa seuraa, niin sehän on se suurin syy, että tulee virheitä, mutta tästä mä haluaisin, tästäkin olla eri mieltä. Aliurakoitsijaa on ihan yhtä helppo valvoa, kuin omiakin työntekijöitä. Tässä palataan taas siihen, että kun sitä valvotaan riittävän hyvin, niin sillä ei ole merkitystä, kuka sen työn tekee, minkälaisessa sopimussuhteessa se on meihin nähden.

- Olet toiminut vastaavana mestarina työmailla jo vuodesta 2010 lähtien. Tuona aikana on tapahtunut valtava harppaus teknologian kehittymisen saralla.
- Millä tavalla tekeminen työmailla on muuttunut tuona aikana?

No nykyäänhän on käytössä erilaisia, tämmöisiä dokumentointityökaluja, millä pystytään hyvin helposti valokuvien mobiililaitteilla dokumentoimaan asioita, saadaan niihin paikkatietoja, ja jälkikäteen tietenkin voidaan kaivaa tietoja. Säilyy hamaan tappiin asti se dokumentaatio meillä ja tosiaan hyvin helposti paikkasidoksissa.

Ja tietenkin se, että kaikki suunnitelmat ja asiakirjat meillä on niinkuin käytössä mobiililaitteilla, niin kyllähän se helpottaa sitä, että aina ei tarvii lähteä koppiin avaamaan paperikuvia, vaan säästää hirveesti meidän aikaa.

- Voisi kuvitella, että se helpottaa myös perehdytystä ja sitten toisaalta sitä, että kun työntekijät vaihtuu, se tieto säilyy.

Kyllä, joo, kyllä sekin vaikuttaa. Ja kun sanoit perehdytyksestä, niin iso asiahan on tänä päivänä kun kaikki työntekijät pitää perehdyttää työmaalle, niin siihenkin on omat mobiilisovellukset, jotka nekin tosiaan nopeuttaa hyvin paljon. Ja säästää meidän aikaa muuhun, tuottavampaan toimintaan.

- Onko teille tullut työmaille muita vastaavia, sellaisia tapoja, toimintatapoja, jotka nimenomaan laatuun vaikuttaa? Kyllähän tuo nimenomaaan tuo perehdyttäminen, sehän vaikuttaa rakentamisen laatuun. Onko muita elementtejä tullut?

En sanoisi että ehkä olisi tullut sellaisia uusia tänä aikana, mutta on tarkentunut moni asia, eli jos ajatellaan vaikka tällaista kuivumisen seurantaa, niinku kosteuden hallintaa, niin sekin on mennyt paljon yksityiskohtaisemmaksi tänä päivänä, meillä on siihenkin olemassa sellaisia antureita, mitä voidaan laittaa lattiavaluihin, joita voidaan sitten kanssa käydä seuraamassa, ja saadaan siitä nettiselaimen kautta sitten tuoretta dataa rakenteiden kuivumisesta. Ja tällaista, mitä niinkun vaaditaan jokaisen asunnon kohdalla, kun vaikka vielä 10-15 vuotta sitten vaikka kerrostasolla mitattiin kosteuksia, se riitti.

- Eli teknologia on tullut tässä hyödyksi?

Kyllä

- Sinulla on kokemusta sekä ARA-tuotannon että vapaarahoitteisen tuotannon tekemisestä.
- Eroavatko ARA-tuotanto ja vapaarahoitteinen tuotanto prosesseiltaan toisistaan ja vaikuttaako se tuotannon laatuun jollain lailla?

No, kyllähän ne prosessit hyvin samankaltaisia on. Että vapaarahoitteisissa, varsinkin jos puhutaan myytävistä asunnoista, niin tottakai siellä on aina se tuleva asukas, joka pääsee omat muutoksensa yleensä tekemään, niin sehän puuttuu tästä ARA-tuotannosta ja yleensäkin vuokratuotannosta, jolloinka se on ehkä vähän suoraviivaisempaa se tekeminen meillä. Saadaan enemmän sitä toistoa, kun ei tarvii jokaisen asunnon kohdalla miettiä, mitähän asukas tähän kohtaa halusi.

- Eli jouhevampi prosessi?

Kyllä

- Onko sillä joku vaikutus asumisen laatuun?

Näkisin, että parantava vaikutus. Eliikä juuri se, kun saadaan sitä toistoa siihen työhön, niin se virheiden mahdollisuus myös pienenee.

Pohdimme tässä Asumisen laatu -podcastin jaksossa vastaavan työnjohtajan Niko Paunosen kanssa laadukkaan asumisen elementtejä.

- Eli mennään sitten vihdoinkin asumisen laatuun. Asut itse Helsingissä 50-luvun kerrostalossa ja olet kertonut arvostavasi vanhoja rakennuksia, koska niissä on oma sielunsa.
- Minä ymmärrän hyvin tuon asian, koska asun vuonna -39 rakennetussa puutalossa, mutta kerro sinä, mitä tarkoitat sillä, että asunnolla tai talolla pitää olla sielu?

No klassikkohan on tietenkin se, että lattiat vähän narisee. Meillä kotona ne ei narise, mutta se että, pidän siitä että vanhoissa taloissa näkyy sellainen tietty kerroksellisuus. Siellä näkyy yleensä aina edellisten asukkaiden tekemät ratkaisut, pahimmassa tapauksessa huonot ratkaisut, mutta monesti hyvätkin ratkaisut ja kaikki tällainen niinkuin vanhat paikallaan tehdyt väliovet, jotka on niinkuin tiedetään, että ne on tehty juuri siinä kohteessa, suuri siihen asuntoon. Ei mitään mielellään teollista tuotantoa, ja kaikenlaiset tällaiset. Vanhoissa taloissa hyvin herkästi näkyvät hiukan roikkuvat alakatot, tai välipohjaholvit, koska se muottitekniikka ei oo ollut niin edistyksellistä, kuin tänä päivänä, mutta ne tuo vaan siihen sellaista niinkuin, tai näkyy se käsityön jälki siinä.

- Ja elämän jälki

Kyllä.

- Entä mitä muita asumisen laatutekijöitä arvostat?

No perusasioidenhan pitää tietenkin toimia, että ilman pitää vaihtua, ja lämmitysjärjestelmän olla kunnossa, ja äänieristyksen pitää olla kunnossa. Että siellä on niinkuin lämmin ja hyvä olla siellä asunnossa. Ja se mikä oleellista, jos palaa tähän äskeiseen asiaan, että asunnossa on toimiva pohjaratkaisu. Valitettavasti tänä päivänä ei ehkä saada aikaiseksi ihan niin hyviä ratkaisuja kuin vaikka 50-luvulla on saatu aikaiseksi. Sitä itse arvostan, että pieneen määrään neliöihin saadaan järkevästi sovitettua välttämättömät, ikäänkuin huoneet.

- Itse asiassa hirveen hyvä määritelmä että luet hyvän pohjaratkaisun mukaan asunnon sieluun. Mä allekirjoitan kyllä tuon, että siinä on se toiminnallisuus, se käyttökelpoisuus mikä on keskeinen osa todellakin tuota, jos sen sielun nyt sanoisi vähän käytännönläheisemmin, niin tosiaan se käytettävyyks ja tällaiset, niin kyllä niillä on merkitystä.

Kyllä.

- Miten rakentaminen voi mielestäsi edistää asumisen laatua?

No siis yksinkertaisesti vaan niin, että oikein rakentamalla saadaan siis kestäviä taloja, joissa ei esiinny ongelmia ja se asuminen on huoletonta.

- Miten sä arvioit tänä päivänä – sanoit jo alussa että suurin osa on ihan laadukasta rakentamista, mutta mitä ehkä voisi parantaa tämän päivän rakentamisessa, että nuo asumisen laatu -elementit edistyisi?

Oikeastaan kaikkia näitä osa-alueita, mitä tähän asti on käsitelty, kyllähän kaikessa on aina parantamisen varaa. Mutta mä en osaa ehkä sellaista yksittäistä asiaa mainita.

- Sä olet korostanut asumisen laadussa myös asukkaan vaikutusta asiaan eli että asukkaan asumisosaaminen vaikuttaa laatuun.
- Miten asumisella voi edistää asumisen laatua?

Se että olis aina hyvä opiskella vähän sen asunnon ikäänkuin tekniikkaa, vaikka se ei sinänsä ihmistä kiinnostaisikaan, mutta että se tekniikka ja toimintaperiaatteet olis hyvä ymmärtää ainakin. Ja tänä päivänäähän jaetaan hyvin paljon materiaalia valmiisiin, uusiin asuntoihin, joka valitettavasti monella asukalla jää selaamatta edes läpi. Ja sieltä kuitenkin löytyy hyvin paljon tietoa siitä, miten vaikka lämmitysjärjestelmä, ilmanvaihdon kuuluu toimia. Ja jos näihin asioihin on perehtynyt, se vähentää myös sitä tunnetta varmasti asukkaalla, että kokee että asunnossa on jotain vikoja tai ongelmia, ne on useimmiten vain ominaisuuksia, kun kuitenkin uudet asunnot poikeaa vaikka muuta vuosikymmen sitten rakennetuista huomattavasti tekniikaltaan. Siksi olis syytä hiukan perehtyä siihen asuntoonsa.

- Joo tosiaan tekniikkaa on tullut lisää ja tänä päivänä puhutaan myös älytaloista, mitä mieltä sä olet älytaloista?

Suhtaudun hiukan kriittisesti asiaan.

- Miksi näin?

No tällainen älytalo-ajatus kuuluu ehkä enemmän sellaiseen omakotitalomittakaavaan. Tottakai tänäpäivänäähän kerrostaloissa ja missä tahansa uudessa asuntotuotannossa, niin on paljon

tekniikkaa ja älyä, mutta se mitä varsinaisesti älykodilla tai älytalolla tarkoitetaan, niin menee varmasti liian vaikeeks tämmöisessä asuntotuotanto-mittakaavassa.

- Joo itsekin oon sanonut joskus että älykoti on just yhtä älykäs kuin käyttäjäkin – nyt puhun omasta kokemuksesta. En itse haluaisi omaan kotiin liikaa älyteknologiaa, koska se on todella juuri niinkuin sanoit, pitäisi sitten perehtyä kyllä, ja ei ehkä kuulu omaan vahvuuslajiin.
- Onko sun omassa 50-luvun kerrantalossasi kuinka paljon älytekniikkaa?

Ei mitään. Ja mä oon hyvin tyytyväinen siihen. Mitä vähemmän sitä on, sen helpompi siellä on kuitenkin olla.

- Juuri näin.
- Tällä kertaa tässä A-Kruunun tarjoamassa Asumisen laatu -podcastissa katsottiin asiaa rakentajan silmin, kun vieraana oli vastaava mestari Niko Paunonen. Kiitos Niko, että tulit mukaan keskustelemaan kanssani aiheesta ja tuomaan siihen rakentajan näkökulman.

Kiitoksia

- Ja kiitos sinulle hyvä kuulija, että kuuntelit tärkeää asiaa asumisesta.